

Skatteetaten

Årlig vurdering av Skatteetatens risiko for interne misligheter

IIA - Mislighetsnettverket
15. mai 2018

Hans Oskar Hansen
Skattedirektørens internrevisjon

Skatteetaten

Agenda

- Bakgrunn
- Metode
- Mislighetskategorier
- Inndeling etter prosesser
- Litt om tiltak

Bakgrunn

➤ Årlige risikovurderinger (mislighetsprofil)

- Siste 10 år - siden 2008
- Hensikt – bevisstgjøre + kunnskap om svake områder - forbedring
- Internrevisjonen har koordinert arbeidet – årlige rapporter til Finansdepartementet
- Rapporterer også resultatene til Riksrevisjonen

➤ Finansdepartementet -tildelingsbrev

- Det skal legges særskilt vekt på eventuelle vesentlige endringer fra tidligere vurderinger.

➤ Uavhengig av krav fra departementet - klar egeninteresse

Bakgrunn forts.

- Skatteetaten har betydelig iboende risiko for interne misligheter
- Uønskede konsekvenser på flere måter.
 - Direkte og indirekte økonomiske tap
 - Omdømme - dersom eksponert i aviser og media
 - Indirekte – skade skattemoral
 - I verste fall - liv og helse kan trues
 - Uansett; dramatisk for den/de det gjelder – kan føre til avskjedigelse
- Spesielt for skatteetaten
 - I tillegg til tyveri, juks med reiseregninger og tidsregistrering, korrupsjon ifm anskaffelser etc.
 - Medarbeideres mulighet til urettmessig å påvirke fastsetting, kontrollaktivitet og innkreving av skatt og avgift, til fordel for seg selv, nærstående eller andre

Misligheter – fra tabu til et tema det er stuerent å snakke om

- Forutsetning: Lederoppmerksomhet på alle nivåer (scenarier)
- Ikke kultur å mistenke medarbeidere
- Etter 2000 – mer åpent hos oss
- Vekkes først ved hendelser
- Ledere har «tross alt viktigere ting» å tenke på
- NB. Ledere begår også misligheter (ofte de største)

Metode

➤ Skatteetaten har definert interne misligheter som følger:

"Når ansatte eller andre som har oppdrag for etaten benytter seg av en gitt tillit til å oppnå uberettiget fordel (økonomisk eller annen) for seg selv eller andre".

➤ Avgrensning til interne misligheter

- Svindel fra utenforstående (3.part) . Cybercrime, hacking etc. ikke med i vår vurdering
- Kan få tips utenfra om interne misligheter

➤ Metode og forutsetninger for vurderingene

- «Top-down» – relativt overordnet og grovmasket
- Egenvurderinger – sammenstilt og helhetsvurdert
- Ikke full uavhengig vurdering av Internrevisjonens side
- Faktisk risiko vs. Iboende. Faktisk risiko vurderes.
- De første årene vurdering kun etter mislighetskategori
- Fra 2016 også etter overordnet virksomhetsprosess

Metode - Mislighetskategorier - 7 hovedområder

	Mislighetskategori - eksempler	Motiv-foreledning
A	Bevisst misbruk av taushetsbelagt informasjon Gi informasjon om kontrollterskler for fastsetting og etterkontroll. Gi informasjon om data i Folkeregister, sperret adresse etc. Kopiering av databaser - Nysgjerrighetsnoking	Egen fordel Mot betaling - motytelse Hjelpe venner/nærstående Tvang og trusler
B	Bevisst unnlattelse av etatspliktig handling Overse feil og mangler til egen, venners, nærståendes eller andres fordel ved fastsetting, kontrollaktiviteter mv. Ikke kontrollere nærstående (familie, venner) etc. Frafalle innkreving, anmeldelse, rettsforfølgelse mot personer	Egen fordel Mot betaling - motytelse Hjelpe venner/nærstående Tvang og trusler
C	Tildeling av kontrakt/oppdrag eller anskaffelse i strid med regelverk Tildele kontrakt, kjøpe fra bekjente og nærstående. Brudd på anskaffelsesreglement. "Kundepleie".	Mot betaling - motytelse Hjelpe venner/nærstående Tvang og trusler
D	Manipulasjon av data i IT-systemer (per IT-system) Manipulere og endre data i IT-systemer til gunst for seg selv, nærstående eller andre. Direkte i system, men også endre sikkerhetsløsninger, fjerne spor, slette logger etc.	Egen fordel Mot betaling - motytelse Hjelpe venner/nærstående Tvang og trusler

Metode - Mislighetskategorier

	Mislighetskategori - eksempler	Motiv-foranledning
E	Eksposering for sponning/gaver som kan øke sannsynlighet for "senere gjenytelse" Sette seg selv i en situasjon hvor det kan oppstå et psykologisk press eller en forventning om motytelse. Gaver, sponning, kundepleie, for nær sosial kontakt etc.	Mot betaling - motytelse Hjelpe venner/nærstående Tvang og trusler
F	Manuell manipulasjon av data, bevisst feilrapportering, dokumentforfalskning Manuelt juks med data, vitnemål, attester, rapportering etc. med hensikt å vise resultater som er bedre enn realiteten.	Egen fordel Hjelpe andre
G	Tyveri/underslag av penger eller fysiske gjenstander Stjele eller underslå verdigjenstander, IT-utstyr, mobiltelefoner, kunstgjenstander, utstyr på arbeidsplassen. Jukse med egen arbeidstid i Tidbank Misbruk av tjenestetelefon	Egen fordel Hjelpe andre
H	Andre former for intern mislighet Brudd på ansettelsesregler (Urettmessig ansette venner) Gi andre mulighet til å bruke egne tilganger (system/fysisk) Slippe inn andre i lokaler uten akseptabel grunn, salg av adgangskort Salg av tjenester utenom arbeidstid (Eks. hjelp til med utfylling av selvangivelse mot betaling) Salg av tips til media/virksomheter. Eks. kontroll, pågående saker, kjendissaker. Salg av regnskapsdata fra virksomheter til konkurrenter	Egen fordel Mot betaling - motytelse Hjelpe venner/nærstående Tvang og trusler
	NB. Ikke intern mislighet, men kan være meget alvorlig av andre grunner: Skjødesløshet/forsømmelse ifm. internkontroll eget ansvarsområde Personalkonflikter - trakassering Urettmessig oppslag i etatens systemer av nysgjerrighet Svart arbeid utenom jobb – brudd på etiske regler Sabotasje fra egne ansatte mot etaten Uakseptable bistillinger Svindel/sabotasje mot etaten utenfra, hacking, datainnbrudd	

Vurdering: Etter kategorier (typer av) mislighet - 2018

- A. Bevisst misbruk av taushetsbelagt informasjon
- B. Manipulasjon av data i IT-systemer
- C. Bevisst unnlattelse av etatspliktige handlinger
- D. Manuell manipulasjon av data, bevisst feilrapportering, dokumentfalsk

Administrative områder

Virksomhedsområder:	Datasystem involvert:	Mulig mislighets-Kategori:	Relativ faktisk risiko 2017	Relativ faktisk risiko 2018
A: Administrative områder og -prosesser				
Arbejdstid og fravær	TIDBANK	A,D,F,G		
Øvrig HR/personalrelateret mislighet	ELARK, ATHENE	A,D,F		
Lønn og godtgjørelser	SAP/ESS	D,F,G		
Dokumentbehandling	ELARK	A		
Anskaffelser av varer og tjenester	ELARK, SHAREPOINT etc.	A,C,D,E		
Etatens eget regnskap	BASWARE, AGRESSO	A,D,F		
Tyveri av fysiske/digitale objekter	TIM	G		
Sikkerhetsløsninger (IT)	TIM, ATS, AD	A, D		
Fysisk sikring (adgangskort etc.)	Systemer			

Etatens virksomhetsprosesser

Virksomhetsområder:	Datasystem involvert:	Mulig mislighets- Kategori:	Relativ faktisk risiko 2017	Relativ faktisk risiko 2018
B: Etatens hovedprosesser				
Veiledning	Kundeloggen	A,B		
Forskudd	FOE/SOFUS	A,B,D		
Grunnlagsdata og andre inputsystemer til selvangivelsen	MAG/MAGNET SERG, Aksjonærreg mv	A,B,D		
Fastsetting skatt	SL	A,B,D		
Fastsetting MVA	MVA	A,B,D		
Fastsetting særavgifter	TVINN, FKR, AFS, Avgiftsweb, Vraksys, ELSÆR	A,B,D		
Utvidet kontroll	KOSS	A,B,D		
Skattekrim		A,B,D		
Innkrevning skatt (SKO)	SOFIE	A,B,D		
Innkrevning MVA	MVA	A,B,D		

Etatens virksomhetsområder

Virksomhetsområder:	Datasystem involvert:	Mulig mislighets- Kategori:	Relativ faktisk risiko 2017	Relativ faktisk risiko 2018
B: Etatens hovedprosesser				
Innkreving særavgifter	TVINN, FKR, AFS, Avgiftsweb, Vraksys, ELSÆR, Agresso	A, B, D		
Innkreving særavgifter	SIAN (som gjelder særavgifter inkl. motorvognavgifter, inn- og utførselsavgifter (toll, mva og særavgifter for uregistrerte, forskningsavgift m m) og krav som innkreves pva Tolletaten)	A, B, D		
Statens innkrevingssentral	SIAN/PLØS	A, B, D		
Skatteregnskapet	SOFIE	A, B, D		
Folkeregisteret	FR	A, B, D		
Andre områder	System for analyse av gassavtaler (SAGA)			

Generelt om tiltak

- Etikksatsing over tid
- Varslingskanal
- Bakgrunnssjekk nyansettelser (eksternt firma)

+En rekke mer spesifikke tiltak tilknyttet de enkelte virksomhetsprosesser:

- Rutiner og policies, segregering av roller, tilgangsstyring, logging, lederoppfølging, red flags og mye mer.
- Arbeid med habilitet, sporing og ansvarliggjøring

Oppsummert

- Skatteetaten har betydelig iboende mislighetsrisiko
- Vi mener at vi i gjennomgående har kontroll mht. faktisk risiko
- Vi har ikke hatt store saker i media senere år
- Vi har gjort mye på å bevisstgjøre (etikksiden)
- Varslingskanal blir mye brukt (oppadgående trend)
- Vi oppdaterer en overordnet vurdering hvert år

